

Sprawozdanie merytoryczne

z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności edukacyjnej Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Szymbarku, wg harmonogramu rzeczowo – finansowego do umowy nr WFOŚ/D/723/8/2014 w okresie od 01.01.2013r. do 30.06.2014

Wszyscy uczestnicy oferty edukacyjnej Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Szymbarku byli informowani o dofinansowaniu zadań Szkoły przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

W okresie od stycznia 2014 do końca czerwca 2014 z warsztatów z edukacji ekologicznej, organizowanych przez Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Szymbarku skorzystało **145 grup** dzieci i młodzieży szkolnej z opiekunami, o łącznej liczbie **3639 osób**. Były to warsztaty:

- pięciodniowe 7 grupy
- czterodniowe 1 grupa
- trzydniowe 17 grup
- dwudniowe 3 grupy
- jednodniowe 116 grup
- ferie 1 grupa

W ramach warsztatów dwudniowych przeprowadzono:

„Rodzinne warsztaty herpetologiczne”

Tegoroczne warsztaty herpetologiczne zostały skierowane do dzieci pod opieką rodziców albo innych pełnoletnich przedstawicieli rodziny.

Pierwszym punktem programu był krótki wykład na temat płazów występujących w Polsce. Dzieci miały okazję poznać płazy i nauczyć się rozpoznawania poszczególnych gatunków po ich głosach. Zorganizowano także konkurs na naśladowanie głosów płazów. Podczas trwania części wykładowej dzieci kolorowały wcześniej przygotowane wydruki z krajowymi sylwetkami płazów. Po kolacji, wyposażeni w kalosze i latarki czołówki, młodzi przyrodniczy ruszyli na poszukiwanie migrujących płazów. Noc była dość zimna, temperatura oscylowała koło 0°C, a więc szanse na znalezienie chociaż jednego osobnika graniczyło z cudem. Jednak „matka natura” okazała się bardzo łaskawa i - jak na zawołanie - znaleźliśmy w pobliskich zbiornikach traszki grzebieniaste, traszki zwyczajne, żabę moczarną oraz kroczącą obok jednego z nich ropuchę szarą. Emocje dzieci patrzących i dotykających żywych okazów, były ogromne i „sięgnęły zenitu” kiedy nasz prowadzący - Tomasz Narczyński - wyłowił traszkę grzebieniastą. Po powrocie z terenu dzieci układały wielkoformatowe puzzle z sylwetkami płazów.

Kolejny dzień rozpoczął się wykładem. Następnie dzieci wykonały z plasteliny rzeźby gadów. Kolejnym punktem programu było wyjście w teren na pobliskie żmijowisko. Podczas poszukiwań żywych okazów udało nam się złapać kilka jaszczurek (jaszczurki zwinki i jaszczurki żyworodne).

Wiedza przekazywana przez Pana Tomasza na długo pozostanie w pamięci dzieci i ich opiekunów. Najważniejszym osiągnięciem przeprowadzonego przedsięwzięcia było uzmysłowienie uczestnikom roli płazów i gadów w przyrodzie i potrzebę ochrony tej grupy zwierząt oraz radość dzieci, która płynęła z bezpośredniego poznawania przyrody.

W ramach warsztatów jednodniowych przeprowadzono:

„Powitanie wiosny 2014 w Strzelnicy”

21.03.2014 w „Strzelnicy” w Kościerzynie odbyło się powitanie wiosny połączone z warsztatami ekologicznymi i regionalnymi. Głównymi organizatorami byli: Zarząd Powiatowy Ligi Ochrony Przyrody i Kościerski Dom Kultury. W organizację przedsięwzięcia włączył się Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Szymbarku. Na stoisku OEE można było poznać ciekawostki związane z płazami, uczestniczyć w Quizie z wiedzy o płazach oraz układać wielkoformatowe puzzle z sylwetkami tej grupy zwierząt.

Dzień Ziemi w Somoninie

OEE zorganizował warsztaty dla dwóch grup wiekowych Szkoły Podstawowej i Gimnazjum. Zajęcia bezpośrednio nawiązywały do tematyki tegorocznych obchodów Dnia Ziemi- "Zmieniaj nawyki - nie klimat!" Uczniowie mogli się dowiedzieć na czym polega efekt cieplarniany, w jaki sposób człowiek doprowadza do nadmiernej koncentracji dwutlenku węgla w atmosferze, o ile na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci wzrosła temperatura powierzchni Ziemi oraz o ile w ciągu ostatnich lat podniósł się poziom mórz i oceanów. Na zakończenie zajęć uczniowie podawali przykłady nawyków, które mogliby zmienić aby pomóc w zatrzymaniu niekorzystnych zmian klimatu. Uczniowie z Somonina mieli również szansę bliżej poznać nietoperze - rząd latających ssaków silnie zagrożonych przez postępujące zmiany klimatyczne. Dowiedzieli się m.in. co to jest echolokacja, czym się żywią nietoperze, o ile obniża się ich temperatura ciała podczas hibernacji oraz jak udaje im się zwiśać bez wysiłku.

Dzień Ziemi w Chmielnie

28.04. Ośrodek Edukacji Ekologicznej włączył się w organizację Dnia Ziemi w Zespole Szkół w Chmielnie. Tematem przewodnim imprezy ekologicznej organizowanej dla uczniów była ochrona jezior. Zajęcia dla uczniów klas 0-6 odbyły się nad jeziorem Kłodno, które jest jednym z trzech Jezior Chmielńskich i leży na szlaku wodnym "Kółko Raduńskie". Uczestnicy zajęć mieli szansę poznać organizmy zamieszkujące jezioro, ze szczególnym wskazaniem na makrobentos. Uczniowie pochodzący z Chmielna i z okolic, którzy w sezonie letnim często spędzają bardzo dużo czasu wypoczywając nad wodą, z zaskoczeniem obserwowali wyławiane własnoręcznie okazy. Okazało się, że większość z nich nie zdawała sobie sprawy z olbrzymiej bioróżnorodności bezkręgowców występujących w jeziorach. Wśród złapanych okazów znalazły się: larwy jętki, larwy chruścika, ośliczki, larwy ważki równoskrzydłej, ślimaki słodkowodne, chrząszcze wodne, nartniki, pluskwiaki wodne, pijawki. Oczywiście wszystkie organizmy po oznaczeniu i dokładnym obejrzeniu przez uczestników warsztatów odzyskały wolność.

„IV Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze w Szymbarku”

24.04.2014. odbyły się „IV Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze w Szymbarku”. Uczestniczyło w nich 500 osób (dzieci pod opieką nauczycieli z terenu powiatu kartuskiego) . Tegorocznym motywem przewodnim był bocian biały *Ciconia ciconia*.

Głównymi organizatorami Warsztatów byli: Ośrodek Edukacji Ekologicznej i Kaszubski Park Krajobrazowy, do organizacji włączyło się także Nadleśnictwo Kartuzy. Przedsięwzięcie rozpoczęło się konkursem na najbardziej oryginalne przebranie za bociana. Podczas prac komisji konkursowej

Pan Tomasz Mokwa (kierownik Krajowej Centrali Obrączkowania Ptaków, działającej w strukturach Muzeum i Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk) opowiedział ciekawostki związane z bocianem białym, nawiązując do wędrówek i obrączkowania tego gatunku.

Po rozstrzygnięciu konkursu dzieci wraz z opiekunami i instruktorami udały się w kierunku lasu na warsztaty terenowe, które skupiły się na aspekcie wiosennym w przyrodzie.

Podczas warsztatów Kaszubski Park Krajobrazowy zorganizował konkurs o walorach przyrodniczych PK dla nauczycieli. Najlepsi okazali się nauczyciele ze Szkoły Podstawowej w Łapalicach. Po powrocie z terenu na uczestników czekała ciepła herbata i kielbasa.

Kolejnym punktem programu było wręczenie nagród za udział w konkursie na „Wykonanie rzeźby bociana z materiału biodegradowalnego”. Następnie odbył się konkurs drużynowy. Każda szkoła musiała zmagać się z pytaniami dotyczącymi bocianów, by móc ułożyć na swojej tablicy sylwetkę bociana białego z puzzli.

Poznajemy przyrodę okolic Zespołu Kształcenia i Wychowania w Goręczynie

Podczas realizacji przedsięwzięcia uczniom przyświecały 2 hasła: pierwsze związane ze Światowym Dniem Ziemi "Zmieniaj nawyki-nie klimat!" i drugie "Poznajemy przyrodę okolic Zespołu Kształcenia i Wychowania w Goręczynie". Z tej okazji w Szkole odbyła się uroczysta akademia nawiązująca do hasła Światowego Dnia Ziemi i przeprowadzone zostały przez pracowników Ośrodka Edukacji Ekologicznej warsztaty przyrodnicze na wszystkich poziomach nauczania. Dzieci pod opieką instruktorów (botanik, ornitolog, geograf, herpetolog) poznawały przyrodę okolic swojej szkoły. Ogromnym zaskoczeniem dla uczestników była różnorodność siedlisk przyrodniczych, znajdujących się nieopodal Szkoły.

Woda pod lupą - warsztaty w Klukowej Hucie

Ośrodek Edukacji Ekologicznej zorganizował dla ZKiW w Klukowej Hucie warsztaty chemicznego i biologicznego oznaczania jakości wody. Uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum badali wodę z oczka wodnego położonego nieopodal szkoły. Podczas części terenowej mieli okazję poznać i oznaczać organizmy będące bioindykatorami czystości wód oraz dowiedzieć się ile klas jakości wody wyróżniamy. Uczestnicy warsztatów dowiedzieli się, iż dawny system oceny czystości wody opierał się przede wszystkim na przekonaniu, że czysta woda to ta nadająca się do mycia, picia, produkcji i rekreacji natomiast obecne podejście jest zupełnie inne i wypływa z przekonania, iż woda jest zasobem cennym nie tylko dla ludzi, ale jest również ważnym elementem ekosystemów. Po części terenowej "Eko-badacze" uzyskali garść wiadomości teoretycznych o kaszubskich jeziorach, m.in. zdobyli informację na temat jeziorności KPK oraz genezy jezior. Podczas chemicznego badania jakości wody, badali jej podstawowe parametry tj. odczyn wody, zawartość azotanów oraz fosforanów. Dowiedzieli się również w jaki sposób zmienia się klasa jakości wody w zależności od pH oraz, że zwiększanie zawartości azotanów i fosforanów w wodach może być spowodowane wpływem z upraw rolniczych używanych nawozami. Poznali pojęcie eutrofizacji jezior, która jest najczęstszym i najbardziej brzemienne w skutki antropogenicznym zakłóceniem funkcjonowania ekosystemów wodnych.

„Majówka entomologiczna dla przedszkolaków”

Wzorem lat ubiegłych OEE w Szymbarku zorganizował „majówkę entomologiczną”. W tym roku gościliśmy w Zespole Kształcenia i Wychowania w Kamienicy Szlacheckiej.

Głównym celem warsztatów było oswojenie przedszkolaków z owadami i podkreślenie ich roli w przyrodzie jako najliczniejszej grupy zwierząt oraz zapoznanie dzieci z gatunkami, które występują w pobliżu przedszkola.

Uczestnicy zajęć mieli okazję dowiedzieć się kto to jest entomolog i jakimi przyrządami posługuje się podczas pracy (np. siatka entomologiczna i parasol entomologiczny). Prowadzący zwracali szczególną uwagę na to żeby w przyszłości dzieci nie nazywały owadów „robakami”, co zdarza się nagminnie. Warsztaty zostały przeprowadzone na łące usytuowanej w okolicy przedszkola. Dzieci chwyciły owady za pomocą „sprzętu entomologicznego”, po czym obserwowały dokładnie przy użyciu lup. Prowadzący cierpliwie wyjaśniał, który to gatunek i na zakończenie oznaczania prosił dzieci o wypuszczenie żywego okazu. Nagrodą po skończonych zajęciach było układanie wielkoformatowych puzzli z sylwetkami owadów.

„Mój przyjaciel bocian”

W związku ze zbliżającym się VII Międzynarodowym Liczeniem Gniazd Bociana Białego OEE zorganizował warsztaty „Mój przyjaciel bocian”. Przedsięwzięciem zostały objęte wszystkie szkoły z terenu Gminy Stężyca w celu zrobienia rekonesansu na temat lokalizacji gniazd omawianego gatunku. Głównym celem zajęć było uzmysłowienie dzieciom wartości jakie niesie z sobą obecność bocianiego gniazda i możliwości obserwacji ornitologicznych. Dzieci poznały biotop bociana i bazę pokarmową. Obalono mit związany z żabą jako głównego składnika diety. Dzieci dowiedziały się również kto jeszcze może mieszkać w gnieździe bociana.

Dodatkowo pracownicy OEE włączyli się w organizację: IX Gminnego Konkursu Ekologicznego w Gołubiu, Wojewódzkiego Konkursu Dla Szkół Gimnazjalnych pt. „Oblicza globalizacji”, XXI Sejmiku Ekologicznego w Kościerzynie i XIII Ogólnopolskiego Konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”.

WARSZTATY Z EDUKACJI EKOLOGICZNEJ ORGANIZOWANE PRZEZ OŚRODEK EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W SZYMBARKU OD STYCZNIA DO CZERWCA 2014 ROKU

Naturalne bogactwo siedlisk i przepiękny krajobraz w pobliżu Ośrodka umożliwia prowadzenie warsztatów z edukacji ekologicznej o zróżnicowanej tematyce (z przewagą zajęć terenowych):

1. Walory przyrodnicze Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
2. Formy ochrony przyrody na przykładzie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
3. Lekcja przyrody w rezerwacie „Szczyt Wieżycy”
4. Flora i fauna Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
5. Tajemnice porostów
6. Wędrówka, jako przystosowanie do zmian pór roku
7. Jak ptaki spędzają zimę?
8. Po co obrączkujemy ptaki?
9. Jaki to ptak?
10. Przedwiośnie na Kaszubach
11. Przedzimie na Kaszubach
12. Zimowe kłopoty roślin i zwierząt
13. Ziemia planetą owadów
14. Różnorodność świata owadów
15. Segregacja odpadów i recykling
16. Samodzielny recykling – papier czerpany
17. Ekosystem leśny
18. Lasy Pojezierza Kaszubskiego
19. Lasy okolic Szymbarka

20. Zagrożenia dla wód wynikające z gospodarki człowieka
21. Biologiczne i chemiczne badanie czystości wody
22. Co się kryje w kropli wody?
23. Ciekawostki hydrologiczne Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
24. Połudowcowy Krajobraz Kaszub
25. „Ekobieg”
26. Podchody przyrodnicze
27. Orientacja w terenie, mapa, kompas, GPS
28. Jak czytać mapy i nie zgubić się w lesie?

90 odpłatnych warsztatów przeprowadzili instruktorzy:

L.P.	Prowadzący		Tematyka warsztatów	Ilość warsztatów
1.	Mgr Agnieszka Przesmycka	Chiropterolog, członek PTOP „Salamandra”	„Już lubimy nietoperze”	2
2.	Mgr Ilona Kozłowska	Biolog, nauczyciel biologii i chemii	„Ekologia w praktyce. Co to jest recykling? Jak wyprodukować papier czerpany?”	4
3.	Mgr Adam Michalak	Zootechnik, członek OTOP, przewodnik turystyczny	„Ekobieg”	14
4.	Mgr Artur Sikorski	Kartograf	„Kartografia, czyli jak czytać mapy i nie zgubić się w terenie?”;	19
5.	Mgr Piotr Kowalewski	Geolog, biolog, przewodnik turystyczny	„Graj w zielone”;	1
6.	Mgr Anna Peichert	Geograf, nauczyciel, członek klubu ekologicznego	„Różnorodność biologiczna okolic Szymbarka”	7
7.	Mgr Edmund Ulenberg	Opiekun stacji limnologicznej w Borucinie	„Ogródek Meteorologiczny”	4
8.	Mgr Tomasz Narczyński	Herpetolog	„Płazy i gady występujące na terenie KPK”	7
9.	Mgr Tomasz Mokwa	Ornitolog	„Wiosna w świecie ptaków”	1
10.	Mgr Małgorzata Piotrowicz	Entomolog	„Ludzie w owadzim świecie”	20
11.	Mgr Artur Eichmann	Botanik	„Wiosna w lesie i na łące”, „Dla kogo kwitną kwiaty?”, „Biologiczne badanie wody”	6

12.	Mgr Nina Jakubek	Botanik	„Tropiciele wiosny”; „Od nasiona do rośliny”, „Tajemnice lessu”	5
SUMA				90

Pozostałe zajęcia przeprowadzili pracownicy Ośrodka w ramach godzin pracy:

- **mgr Mateusz Drężek**
- **mgr Monika Rekowska**

Były to:

- ❖ Przeprowadzenie warsztatów terenowych, ze szczególnym naciskiem na tematykę ochrony przyrody w KPK.
- ❖ Organizacja, przeprowadzenie warsztatów i podsumowań o: formach ochrony przyrody, lesie, ptakach drapieżnych, płazach, gryzoniach, recyklingu, problemach zanieczyszczeń wód, powietrza, gleby, alternatywnych źródłach energii, porostach, racjonalnej gospodarce odpadami.
- ❖ Organizacja i przeprowadzenie ognisk na terenie OEE.

Przykładowy program pobytu w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w cyklu pięciodniowym:

Poniedziałek:

1. Przyjazd. Zapoznanie uczestników warsztatów z obowiązującymi przepisami BHP oraz regulaminem placówki. Przedstawienie planu pobytu. Zakwaterowanie.
2. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Walory przyrodnicze Kaszubskiego Parku Krajobrazowego”
3. Konkurs ekologiczny na temat KPK.

Wtorek:

1. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Lekcja przyrody w rezerwacie Szczyt Wieżycy”.
2. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Ziemia planetą owadów”.

Środa:

1. Warsztaty z edukacji ekologicznej w stacji Limnologicznej UG w Borucinie.
2. Warsztaty z edukacji ekologicznej: Samodzielny recykling – papier czerpany.

Czwartek:

1. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Orientacja w terenie, mapa, kompas GPS”.
2. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Podchody przyrodnicze”.
3. Konkurs piosenki ekologicznej. Ognisko z pieczeniem kielbasek.

Piątek:

1. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Gleba jako ważny element środowiska”, połączone z wykonaniem pracy plastycznej z gliny.
2. Podsumowanie pobytu. Odbiór pokoi. Pożegnanie grupy.

Przykładowy program pobytu w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w cyklu trzydniowym:**Poniedziałek:**

1. Przyjazd. Zapoznanie uczestników warsztatów z obowiązującymi przepisami BHP oraz regulaminem placówki. Przedstawienie planu pobytu. Zakwaterowanie.
2. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Formy ochrony przyrody na przykładzie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego”.
3. Konkurs ekologiczny na temat form ochrony przyrody.

Wtorek:

1. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Ptaki KPK”.
2. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Co się kryje w kropli wody?”.
3. Konkurs piosenki ekologicznej. Ognisko z pieczeniem kiełbasek.

Środa:

1. Warsztaty z edukacji ekologicznej: „Ekobieg”.
2. Podsumowanie pobytu. Odbiór pokoi. Pożegnanie grupy.

EFEKT EKOLOGICZNY:

Przeprowadzono warsztaty z edukacji ekologicznej ze **145 grupami** dzieci i młodzieży szkolnej na różnych poziomach nauczania z opiekunami, o łącznej liczbie osób **3639 osób**.

Podczas warsztatów z edukacji ekologicznej w warunkach zróżnicowanego środowiska przyrodniczego, nad wodą, w lesie, na polach uprawnych, łąkach uczestnicy obserwowali relacje, jakie zachodzą pomiędzy ochroną przyrody i krajobrazu, a społeczną i gospodarczą działalnością człowieka, zapoznając się jednocześnie z walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, historycznymi i kulturowymi regionu, zdobyli także praktyczne umiejętności orientacji w terenie (na zajęciach z topografii). Podczas zajęć z recyklingu nauczyli się zasad segregowania i wykorzystania odpadów. Na zajęciach z ornitologii poznali ptaki okolic Szymbarka i nauczyli się rozpoznawać je po wyglądzie zewnętrznym i wydawanych głosach. Wszyscy prowadzący położyli nacisk na podstawowe zasady zachowania się w terenie i prowadzenia bezpiecznych obserwacji oraz obsługi sprzętu, przydatnego do wypraw przyrodniczych.

REALIZACJA ZADAŃ W RAMACH UTRZYMANIA BUDYNKU I OBEJŚCIA OEE

W pierwszym półroczu zakupiono następujące pomoce dydaktyczne: latarki czołowe, kompasy, aparaty fotograficzne, książki do uzupełnienia księgozbioru, puzzle wielkoformatowe z sylwetkami ślimaków.

Doposażono biuro w 2 nowe fotele, do aneksu kuchennego zakupiono porcelanę, drobny sprzęt i 2 taborety, zakupiono również myjkę ciśnieniową i kwiaty na obejście szkoły.